

Tabell- och figurförteckning på engelska, se sidan 17

I SKOGSRESURSER

Ändamålet med riksskogstaxeringarna, som genomförts av Skogsforskningsinstitutet (Metla) allt sedan 1920-talet, är att för regionalt och nationellt beslutsfattande producera objektiv och aktuell information om skogstillgångarna, skogens hälsa och skogens utveckling. De första resultaten från den tionde riksomfattande skogsinventeringen publicerades under sommaren 2006. I den gick man över till att under samma år utföra fältmätningar på systematiskt utplacerade provytegrupper som omfattar hela landet från att tidigare ha inventerat ett område i gången. Det nya systemet producerar snabbare en mer tidsenlig information om skogstillgångarna än tidigare och i fortsättningen kommer också informationen från de olika delarna av landet att vara mera jämförbar än tidigare. De senaste inventeringsresultaten är baserade på fältdata som uppmättes under åren 2004–2005.

Finlands totala landareal är 30 milj. ha, och 26 milj. ha är klassificerad som *skogsbruksmark*. Skogsbruksmarken är på basis av sin virkesproducerande förmåga indelad i *skogsmark* (20 milj. ha), *tvinmark* (3 milj. ha) och *impediment* etc. (3 milj. ha) (tabellerna 1.1–1.2). De nationella definitionerna på de olika skogsmarkskategorierna är följande:

- *Skogsmark*: den potentiella genomsnittliga tillväxten av den växande skogen är minst 1,0 m³/ha per år.
- *Tvinmark*: den potentiella genomsnittliga tillväxten av den växande skogen är under 1,0 m³/ha per år, men dock minst 0,1 m³/ha per år.
- *Impediment*: om inte naturligt trädlöst, den potentiella genomsnittliga tillväxten är mindre än 0,1 m³/ha per år.

FAO:s definition av *skog*, som används i den globala skogsinventeringen (Global Forest Resources As-

essment 2005), skiljer sig från begreppet skogsmark i Finland. Hos oss ingår all skogsmark och största delen av tvinmarken i FAO:s definition på skog.

34 % av skogsbruksmarken är klassificerad som torvmark och andelen är större i landets norra delar. Mer än hälften av torvmarkerna är dikade (tabellerna 1.3–1.4). Under de två följande decennierna kommer de utdikade torvmarksskogarnas andel att vara ungefär 25 % av den totala avverkningspotentialen i Finland.

52 % av den totala skogsbruksmarken ägs av privata skogsägare. Staten äger 35 % och företagen 8 % av skogsbruksmarken. Den resterande 5 %:n ägs av kommuner, församlingar och övriga offentliga samfund. Till skillnad från de andra ägarkategorierna, så är största delen av de statliga skogarna belägna i norra Finland (tabellerna 1.6–1.7). De regionala skillnaderna i ägarstrukturen återspeglar sig klart i virkesförrådets ägoförhållanden. Statens andel av virkesförrådet är endast 20 % (tabell 1.8).

Sedan slutet av 1960-talet har virkesförrådets volym och tillväxt ökat kontinuerligt. Totalvolymen på skogsmark och tvinmark är nu 2 176 milj. m³ (av detta är endast 61 milj. m³ beläget på tvinmark). Hälften av virkestillgångarna består av tall. Granens andel är mindre än en tredjedel, 12 % är glasbjörk och 4 % vårtbjörk (tabell 1.17). Tallens andel ökar sakta. Av totalvolymen på skogs- och tvinmark kunde 2 053 milj. m³ användas för virkesproduktion (tabell 1.24).

Virkestillgångarnas årliga tillväxt har stigit till 97 milj. m³. Ökningen beror till största delen på tallens tillväxt, och till en viss del på lövträdens tillväxt. Någon betydande ändring i granens tillväxt har däremot inte skett. Tall- och lövskogarna består till största delen av unga bestånd i en snabb växtfas. Å andra sidan är den procentuella andelen av avverkningsmogna

granbestånd hög. Den årliga genomsnittliga virkesavgången har varit 69 milj. m³ under de senaste fem åren. Sedan tidigt 1970-tal har den totala virkesavgången varit mindre än tillväxten av virkestillgångarna. Under den senaste tiden har tallens och lövträdens tillväxt varit betydligt större än avgången, men granens tillväxt har däremot varit en aning mindre än avgången (tabellerna 1.23 och 1.26–1.27).

2 SKOGARNAS MÅNGFALD OCH TILLSTÅND

Bevarandet av skogarnas mångfald är ett av de huvudsakliga målen i den finska skogslagen och naturvårdslagen. Naturskyddsområdena skapar grunden för skyddandet av de olika levnadsmiljöerna. Skogsbruket är begränsat på cirka 4,8 milj. hektar och här ingår de strikt skyddade skogarna (skogs- och tvinmark), 1,9 milj. hektar. Största delen av dessa skyddsområden är belägna på statsägd mark i norra Finland, var de strikt skyddade skogarnas andel är 15 % av skogsarealen. I södra Finland är andelen 2 %. Implementeringen av naturskyddsprogrammen år 2005 medförde nya skyddade arealer på ungefär 76 000 hektar (tabellerna 2.1–2.4, figur 2.1).

Även naturskyddsområdena har påverkats av människorna. Avsikten med de återställande åtgärderna är att stöda ekosystemets återhämtning. Under året 2005 återställde forststyrelsen mer än 4 600 hektar statsägd skog. Av dessa ingick 4 500 hektar i befintliga skyddsområden. Allt som allt har mer än 21 000 ha skog återställts i Finland (tabell 2.5).

Antalet hotade djur- och växtarter i Finland uppgick år 2000 till 1 505 av det ungefärliga totala antalet på 43 000 arter. Av dem är 249 akut hotade, 452 starkt hotade och 804 sårbara. Ungefär 42 % av de hotade arterna lever i skog eller på myrmarker (tabell 2.6).

I ekonomiskogarna befrämjas mångfalden bl.a. genom att skydda skogens viktiga livsmiljöer, öka mängden murket trä i skogen, lämna kvar grova lövträd (speciellt grova aspar och andra lövträd) vid avverkningsarna och med hjälp av hyggesbränning (tabellerna 2.7–2.12).

I den nionde riksskogstaxeringen (1996–2003) konstaterades sådana skogsskador som sänkte beståndets skogsvårdsklassificering eller förändrade dess utvecklingsklass på 5,0 milj. ha skogsmark (17 % av skogsmarken i södra och 34 % i norra Finland). De oftast återkommande orsakerna till skador-

na var klimatfaktorer och svampsjukdomar (tabellerna 2.13–2.15).

Trädens vitalitet studeras allmänt genom uppskattning av kronutglesningen. Kronutglesningen återspeglar en kombinerad effekt av många stressfaktorer och träden anses vara uttunnade om de förlorat 25 % av sin krona. År 2005 uppskattades 3 % av tallarna, 22 % av granarna och 7 % av lövträden vara uttunnade. Utglesningen i Finland är blygsam jämfört med vad som observerats i övriga Europa (figurerna 2.5–2.6). Skogarnas tillstånd är åtminstone nöjaktigt i Finland. Till följd av minskade luftföroreningar är försurningen inte ett allmänt problem i våra skogar.

3 SKOGSVÅRD

År 2005 utfördes mindre av de flesta av skogsvårdens arbetslag jämfört med året innan. Skogsförnyelse utfördes på 145 000 ha och av dessa odlades 119 000 ha. Planteringsandelen av den odlade arealen var tre fjärdedelar och såddens en fjärdedel. Nästan allt som såddes var tall. Två tredjedelar av planteringarna var gran (tabellerna 3.4–3.6, figurerna 3.1–3.3). Plantskogsskötsel utfördes på 219 000 ha. Arbetsinsatserna inom plantskogsskötseln har ökat från mitten av 1990-talet beroende på bl.a. ökad rådgivning och ökade statliga understöd (tabellerna 3.11–3.12, figur 3.5).

4,9 milj. ha av de finska torvmarkerna är utdikade. Nuförtiden utförs ingen nydikning, men iståndsättningsdikning gjordes på 69 000 ha. I fråga om byggandet av skogsvägar har tyngdpunkten förskjutits mot grundförbättringar, vilket utfördes på 2 155 kilometer gammal väg. 790 kilometer nya skogsvägar anlades (tabellerna 3.15–3.18, figurerna 3.7–3.8).

År 2005 var avverkningsarealen 511 000 ha, vilket var 13 % mindre än året innan. Gallringarna stod för 61 %, förnyelseavverkningarna för 29 % och övriga avverkningar för 10 % av arealen (tabellerna 3.19–3.20, figur 3.9).

De totala utgifterna för skogsvårds- och grundförbättringsarbetena uppgick år 2005 till 222 milj. EUR, d.v.s. nästan i samma storleksklass som året innan. Skogsförnyelsens andel av kostnaderna var 41 % och plantbeståndsvårdens andel 32 %. Största delen av alla kostnaderna uppstod i privatskogarna, 166 milj. EUR. En tredjedel av privatskogsägarnas kostnader subventionerades av staten (tabellerna 3.21–3.26 och figurerna 3.10–3.12).

4 VIRKESMARKNADEN

Kapitel 4 ger en detaljerad översikt över virkesmarknaden. Tre områden är av speciellt intresse: virkesinköpen (tabellerna 4.1–4.4), virkespriserna (tabellerna 4.5–4.9) och avverkningarna (tabellerna 4.10–4.18). Det mesta av informationen är från år 2005 och perioden januari till september 2006. Statistiken uppgörs, för det mesta månatligen, av Metla.

Råvirkesmarknaden var exceptionellt stillsam år 2005 och skogsindustrins inköp från de privata skogarna sjönk med 17 % jämfört med året innan. Detta berodde på att marknaden påverkades av produktionsstoppet som orsakades av den sju veckor långa arbetskonflikten från maj till juni. Arbetskonflikten förde med sig osäkerhet även till virkesmarknaden och de inköpta mängderna förblev på en betydligt lägre nivå än medeltalet på lång sikt så sent som under perioden september till november, vilken vanligtvis är den aktivaste perioden på virkesmarknaden.

År 2005 var även det sista året då de två parallella skattesystemen var i kraft. De privatskogsägare som under den 13 år (1993–2005) långa övergångsperioden bibehöll arealbeskattningen, stod nu för en betydligt mindre proportion av råvirkesförsäljningen jämfört med de två senaste åren. Samtidigt väntade de skogsägare som gått över till beskattningen av inkomst av virkesförsäljning på att övergångsperioden skulle ta slut (tabell 4.4).

I början av år 2006 höll de privata skogsägarna ett öga på utvecklingen av marknaden i och med att det gamla skattesystemet upphörde. Följaktligen så bibehölls virkesutbudet på en relativt låg nivå. På grund av prisstegringen på både timmer och massaved ökade virkesutbudet betydligt på sommaren och fr.o.m. september 2006 återgick virkesmarknaden till sin normala aktivitetsnivå.

År 2005 var rotpriserna i medeltal 0,8 % högre än året innan. Priserna på gran- och björktimmer steg med 3 % när igen priset på talltimmer sjönk med 3 %. Massavedspriserna återhämtade sig jämfört med recessionen föregående år och steg med 1–2 %. Under år 2005 steg leveranspriserna mera än rotpriserna. Leveranspriset för talltimmer sjönk med 1 %, men leveranspriserna för alla andra virkessortiment steg med 2–4 %.

År 2005 sjönk de totala marknadsavverkningarna med 5 % jämfört med året innan, till 52,6 milj. m³ (över bark). I Finland är privatskogarna skogsindustrins primära virkeskälla, och år 2005 avverkades i

privatskogarna 46,6 milj. m³ eller 85 % av den totala avverkningsmängden. Avverkningarna i skogsindustrins egna skogar var 3,8 milj. m³ och i forststyrelsen skogar 4,6 milj. m³. Utöver den industriella användningen avverkas årligen cirka 5 milj. m³ brännved för uppvärmning av småhus.

År 2005 sjönk skogsindustrins produktion, på grund av avbrott i produktionen, med 9 % jämfört med året innan. Sålunda sjönk råvirkeskonsumtionen mera än marknadsavverkningarna, och när importen av råvirke till Finland samtidigt nådde en ny toppnivå på 21,5 milj. m³ (över bark) så ökade skogsindustrins råvirkeslager med 60 % till 11,2 milj. m³.

5 DRIVNING OCH TRANSPORT AV VIRKE

I kapitel 5 presenteras information om volymer och kostnader för drivning och transport av virke samt om antalet skogsmaskiner som används vid avverkningarna.

År 2005 var rotavverkningarnas andel av de totala marknadsavverkningarna 84 % (volymerna presenteras i kapitel 4). Mekaniseringsgraden vid rotavverkningarna var 97 % (figur 5.2). År 2005 användes i medeltal 1 600 skördare och 1 610 skotare vid avverkning och transport av råvirke.

Drivningskostnaderna steg 6 % jämfört med år 2004 och var i medeltal 8,96 EUR per kubikmeter. För leveransavverkningarna i privatskogarna var mekaniseringsgraden betydligt lägre och drivningskostnaderna betydligt högre än för rotavverkningarna (tabell 5.0).

Den huvudsakliga fjärrtransportmetoden i Finland är lastbilstransport direkt från avlägg vid väg till fabrik. År 2005 transporterades 80 % av det inhemska virket med lastbil direkt till fabrik. Här var den genomsnittliga transportsträckan 105 kilometer. Vid järnvägstransport var den genomsnittliga transportkedjan betydligt längre, 293 kilometer. Vid vattentransport var transportkedjans längd 311 kilometer. Virkets fjärrtransport kostade i genomsnitt 6,31 EUR per kubikmeter (tabell 5.4).

År 2005 importerades 21,5 miljoner kubikmeter virke och virkesavfall från utlandet. 46 % transporterades via järnväg, 29 % vattenleds och 25 % med lastbilar. Virket utgjorde nästan en fjärdedel av vikten av alla transporterade importvaror, men bara 3 % av de transporterade exportvarorna. Å andra sidan stod skogsindustrins produkter för 48 % av de transporterade exportvarorna. Så gott som hela exporten

av skogsindustriprodukter transporterades med fartyg (tabell 5.8).

6 MÅNGBRUK

Mångbruket av skogarna inkluderar förutom virket en mängd andra produkter och tjänster. Mångbruket av skogarna indelas här i följande kategorier: virke, rekreation, plockning av bär och svamp, jakt och renskötsel. I slutet av kapitlet presenteras information om torvresurser och torvproduktion.

Råvirket är skogens huvudsakliga produkt. År 2005 uppgick marknadsavverkningarna till 53 milj. m³ och skogsägarnas bruttoförsäljningsintäkter till 1,6 mrd. EUR. Dessa aspekter av mångbruket behandlas mera detaljerat i kapitlen 4 och 11.

Rekreation i naturen är en del av finländarnas levnadssätt. Den traditionella allemansrätten gör det möjligt att fritt vandra i skogen samt att plocka bär och svamp. År 2005 plockades det för kommersiellt bruk 12,5 milj. kg bär och svamp ur skogen, och inkomsterna uppgick till 12,9 milj. EUR. Betydligt större mängder av bär och svamp plockas dock årligen för hemmabruk. Lav exporterades för 1,1 milj. EUR (tabellerna 6.5–6.7).

Det finns ungefär 300 000 registrerade jägare i Finland. Viltbytets kalkylerade värde år 2005 beräknades vara 71 milj. EUR. Det viktigaste villebrådet är älg. Jakten på älg, med en köttmängd på 9,7 milj. kg, stod för ungefär 70 % av jaktens totala värde. Renskötsel idkas i norra delen av landet. Under hösten 2005 slaktades cirka 124 000 renar och köttproduktionen uppgick till 2,8 milj. kg. Efter slakten uppskattades vinterhjorden till 198 000 djur (tabellerna 6.1–6.2 och 6.8).

7 ARBETSKRAFTEN INOM SKOGSSEKTORN

År 2005 var i genomsnitt 92 000 personer sysselsatta inom skogssektorn i Finland, vilket var ca 4 % av den totala arbetskraften. Tre fjärdedelar av dessa eller 69 000 personer arbetade inom skogsindustrin och ca 23 000 inom skogsbruket. Skogssektorns betydelse för sysselsättningen har kontinuerligt minskat under flera årtionden. I början på 1970-talet sysselsatte skogssektorn över 200 000 personer, d.v.s. ungefär 10 % av den totala arbetskraften. År 2005 var den relativa arbetslöshetsgraden inom skogssektorn ca 5 %, vilket var betydligt mindre än den genomsnittli-

ga arbetslöshetsgraden (8 %) (tabellerna 7.1–7.2 och 7.8).

Arbetskraften inom skogsbruket har minskat med mera än 60 % sedan början av 1980-talet. Största orsaken till nedgången är den ökande mekaniseringen av avverkningarna. Den nedåtgående trenden har dock mer eller mindre stabiliserat sig i slutet av 1990-talet. År 2005 förblev arbetsinsatserna inom skogsbruket på samma nivå som året innan. Avverkningen sysselsatte 8 000 personer och samma mängd arbetade inom skogsskötseln och andra skogsarbeten (tabellerna 7.5–7.6, figur 7.2).

Antalet sysselsatta har inom den finska skogsindustrin sjunkit från 120 000 personer (år 1980) till 69 000 (år 2005), en minskning på över 40 %. År 2005 ökade antalet sysselsatta, i motsats till den senaste tidens utveckling, inom de flesta skogsindustribranscherna. Detta skedde även om den sju veckor långa arbetskonflikten reducerade produktionsvolymerna med 9 %. Arbetskonflikten inom pappersindustrin i maj till juni 2005 var den största i Finland sedan 1995. Trävaruindustrin sysselsatte 33 200 personer, en ökning på 7 % jämfört med året innan. Inom denna sektor har de små och medelstora företagen en stor betydelse speciellt i glesbygden. Under de senaste åren har snickeriindustrin expanderat främst tack vare det ekonomiska uppsvinget på den inhemska byggnadsmarknaden. År 2005 sysselsatte denna sektor 17 000 personer vilket är en fjärdedel av skogsindustriernas totala sysselsättning. Massa- och pappersindustrin sysselsatte 35 900 personer, en ökning på 4 % jämfört med år 2004 (tabellerna 7.8 och 7.13, figurena 7.3–7.4).

År 2005 var den genomsnittliga dagsinkomsten vid manuella avverkningsarbeten 114 EUR. Dagsinkomsten för skogsvårdsarbeten var 84 EUR. De genomsnittliga timlönerna för arbetstagarna inom trävaruindustrin var 13,8 EUR och inom massa- och pappersindustrin 17,3 EUR. Inkomsterna inom skogsindustrin ökade med 4 % i jämförelse med år 2004, vilket är en aning mera än medeltalet för hela industrisektorn (tabellerna 7.10–7.11, figur 7.6).

Statistiken över arbetskraften inom skogsnäringen produceras främst av Statistikcentralen. Den huvudsakliga källan är arbetskraftsundersökning som ger information om bl.a. sysselsättning, arbetstid, arbetslöshet och arbetsinsatser inom olika näringsgrenar (tabellerna 7.0–7.9).

8 VIRKESFÖRBRUKNING

År 2005 var råvirkesförbrukningen i Finland allt som allt 74,9 milj. m³. Detta innebär en minskning på 7,0 milj. m³ (–8 %) jämfört med året innan (tabell 8.1). Förbrukningen är indelad i kategorier enligt följande:

	milj. m ³	Ändring 2005/2004, %
Totalt	74,9	–8
Skogsindustrin	67,8	–9
Energiproduktionen	5,9	+1
Exporten	1,2	+40

Mer än 90% (67,8 milj. m³) av virket förbrukades av skogsindustrin. Detta var en minskning på 9 % jämfört med året innan. Orsaken till minskningen var arbetskonflikten inom massa- och pappersindustrin våren 2005. De viktigaste virkeskonsumenterna år 2005 var sågverksindustrin och cellulosaindustrin som båda förbrukade 27,0 milj. m³ (40 %) av det industriella virket (tabell 8.0). Trots allt var det inom dessa två industribranscher som nedskärningarna av virkesförbrukningen var som mest betydande jämfört med föregående år. De viktigaste sortimenten som användes av skogsindustrin år 2005 var talltimmer 16,2 milj. m³ och tall- och lövmassaved 13,0 milj. m³ var för sig.

Nedgången i skogsindustrins virkesförbrukning var totalt fokuserad på det inhemska virket, speciellt angående tallmassaved (–24 % jämfört med föregående år) och granmassaved (–16 %). Förbrukningen av importerat virke fortsatte dock att stiga. År 2005 bestod 17,9 milj. m³ eller en fjärdedel av den industriella virkesförbrukningen av importerat virke. Detta var en ökning på 3 % jämfört med föregående år, vilket ledde till att ett nytt rekord sattes år 2005. Tabell 8.2 och figur 8.6 visar att de importerade virkesmängderna har fördubblats under de senaste tio åren. Utöver råvirke så använde sig skogsindustrin av 11,3 milj. m³ flis och sågspån, huvudsakligen inom cellulosaindustrin.

Av de andra användningskategorierna så uppgick småhusfastigheternas brännvedsförbrukning till 6,1 milj. m³, varav 5,2 milj. m³ var råvirke och ungefär 1,0 milj. m³ virkesavfall (tabellerna 8.1 och 8.13). Exportmängden av råvirke uppgick till 1,2 milj. m³ (2 % av den totala virkesförbrukningen).

År 2005 uppgick förbrukningen av fasta trädbränslen (skogsflis och biprodukter från skogsindustrin, inkluderande bark, sågspån, flis o.dyl.), i kraft- och värmeanläggningar till 13,7 milj. m³. Nedgången

på 5 % jämfört med året innan berodde i huvudsak på den minskade förbrukningen av skogsindustrins biprodukter, däremot så steg förbrukningen av skogsflis med 13 % till 2,6 milj. m³ (tabell 8.13). Förbrukningen av skogsflis, inkluderande värme- och kraftverk och småhusfastigheter, uppgick till 3,0 milj. m³. Målen i Skogssektorns framtidsöversikt är att öka förbrukningen av skogsflis till 8,0 milj. m³ till år 2015. De vedbaserade bränslena (fasta trädbränslen tillsammans med cellulosaindustrins avfallslut) stod för cirka 20 % av den totala energiförbrukningen i Finland (tabell 8.14, figur 8.8).

Informationen om råvirkesförbrukningen baserar sig på statistik som sammanställts av Skogsindustrin rf och på resultat från Metlas egna förfrågningar. Informationen om energikonsumtionen per energikälla sammanställs av Statistikcentralen.

9 SKOGSINDUSTRI

Skogsindustrins arbetskonflikt våren 2005 varade i sju veckor och effekterna reducerade betydligt årsproduktionen och årsomsättningen för den finska skogsindustrin. Totalproduktionen sjönk med 9 % jämfört med året innan. Inom massa- och pappersindustrin var nedgången så hög som 12 % när igen trävaruindustrins volymer sjönk enbart 4 %. Som en följd av konflikten sjönk skogsindustrins inhemska omsättning med 7 % och uppgick till 18,7 mrd. EUR år 2005. Massa- och pappersindustrin stod för 12,8 mrd. EUR av den totala omsättningen (tabell 9.6, figurerna 9.1 och 9.5). Hälften av de finska skogsföretagens omsättning härstammar från de inhemska produktionsanläggningarna och hälften från enheterna i utlandet.

Massa- och pappersindustrin står för två tredjedelar av den finska skogsindustrins produktionsvärde (figur 9.2). År 2005 uppgick pappers- och kartongproduktionen till 12,4 milj. ton, d.v.s. 1,7 milj. ton (12 %) mindre än året innan. Den totala pappersproduktionen sjönk till 9,8 milj. ton, den lägsta nivån sedan 1997. Tidskriftspapper, inkluderande tidningspapper, svarar ensamt för mer än 60 % av den totala pappersproduktionen i Finland. Produktionen av trämassa sjönk med 12 % till 11,1 milj. ton. Återanvänt papper och återanvänt kartong stod för cirka 5 % av dessa industriernas råmaterialanvändning. Återvinningsandelen i Finland var 70 % av den totala inhemska konsumtionen av papper och kartong, d.v.s. 151 kg per capita (tabellerna 9.2–9.3 och 9.5).

Den totala produktionen av sågade varor uppgick år 2005 till 12,3 milj. m³, en minskning på 9 % jämfört med föregående år. Hälften av produktionen var sågade varor av gran och den andra hälften var tall. Sedan början av 1990-talet har den inhemska konsumtionen av sågade varor ökat till en världsrekordnivå och uppgår för tillfället till 1,0 m³ per capita. År 2005 levererades mer än 40 % av de sågade varorna (d.v.s. 5,3 milj. m³) till hemmamarknaden. Den totala tillverkningen av faner uppgick till 1,3 milj. m³, en minskning på 3 % från rekordvolymerna föregående år (tabellerna 9.1 och 9.4).

År 2005 uppgick skogsindustrins inhemska investeringar till totalt 619 milj. EUR, en minskning på 14 % jämfört med år 2004 och den lägsta nivån sedan 1984. Samtidigt har investeringarna i utlandet ökat och deras andel uppgår till ungefär 70 % av de finska skogsindustriföretagens totala investeringar. Över 70 % av de inhemska investeringarna år 2005 gjordes i massa- och pappersindustrin. Skogsindustrins andel av alla investeringar inom industrin var 22 %. Den finska skogsindustrins lönsamhet fortsatte att sjunka år 2005, både i fråga om driftsbidraget och om totalresultatet. Även skogsindustrins finansiella position blev svagare när den totala skuldsättningen steg i medeltal till 112 % av årsomsättningen. Den motsvarande andelen för hela fabriksindustrin var 70 % (tabellerna 9.9–9.10, figur 9.6).

Produktionsstatistiken som berör den finska skogsindustrin sammanställs av Skogsindustrin rf. Statistiken som behandlar investeringar, energikonsumtion, omsättning samt skogsindustriernas lönsamhet och finansiella position är baserad på information som insamlas av Statistikcentralen.

10 SKOGSINDUSTRINS UTRIKESHANDEL

Finlands virkesimport har varit rekordhög fem år i följd. År 2005 steg importmängden av virke till 21,5 milj. m³ över bark. Finland hör till de största virkesimportörerna i världen. År 2004 kom Finland på en tredje plats. För tillfället motsvarar den importerade virkesmängden ungefär 40 % av de inhemska marknadsavverkningarna.

Även om andelen timmer i virkesimporten ökat allt sedan 1990-talet består fortfarande 70 % av virkesimporten av massaved eller flis (tabellerna 10.1–10.3). År 2005 uppgick mängden importerad björk till 7,8 milj. m³, 89 % av björken var massaved. Skogsindustrin anser de importerade björkvolymerna

na vara ett supplement till ett otillräckligt inhemskt utbud. Importen av gran steg till 6,0 milj. m³, en ökning på 46 % jämfört med år 2004. Även importen av tall ökade, med 21 % jämfört med föregående år och nådde upp till 3,5 milj. m³. Största delen av det importerade virket härstammar från Ryssland (79 %), även om Rysslands andel sjunkit långsamt. Resten kommer i huvudsak från de baltiska länderna: Lettland (7 %) och Estland (6 %) (tabellerna 10.4–10.5).

Finland är en betydande nettoimportör av virke. År 2005 uppgick virkesexporten till enbart 1,5 milj. m³. Likväl ökade virkesexporten med 38 % jämfört med året innan. Två tredjedelar av det exporterade virket transporterades till Sverige. Exporten består i huvudsak av tall och barrträdsflis (tabellerna 10.6–10.8).

År 2005 uppgick värdet av den finska skogsindustrins export till allt som allt 10,7 mrd. EUR. Ur skogsindustrins synpunkt var år 2005 ganska exceptionellt. Arbetskonflikten inom massa- och pappersindustrin, som pågick från maj till juni, påverkade produktionsvolymerna och exporten av skogsindustrins produkter. Skogsindustrins andel av Finlands totalexport minskade till 20 %. Detta var en mycket hög andel internationellt sätt, men den lägsta någonsin för Finland. Exporten av skogssektorns produkter minskade betydligt för alla produktgrupper. Massa- och pappersprodukterna (8,1 mrd. EUR, en minskning på 12 % jämfört med år 2004) står för 75 % av skogssektorns export. De huvudsakliga produkterna var högt förädlad tidskrifts- och finpapper. Trävaruindustrins export uppgick till 2,6 mrd. EUR (en minskning på 5 %). Hälften av trävaruindustrins export bestod av sågade varor och mer än en femtedel av faner (tabell 10.12).

Största delen av skogsindustrins produktion exporterades, ungefär 91 % av den årliga pappersproduktionen, 85 % av kartongproduktionen och 62 % av sågvaruproduktionen (figur 10.7). Den Europeiska unionen (EU25) är det viktigaste marknadsområdet för de finska skogsindustriprodukterna. EU:s andel av skogsindustriprodukternas export var år 2005 två tredjedelar. Den viktigaste handelspartnern var Tyskland med en andel på 17 %. Näst viktigast var Storbritannien vars andel har sjunkit under de tio senaste åren från 17 % till 12 % (tabellerna 10.9–10.10).

Importen av skogsindustriprodukter uppgick enbart till 1,3 mrd. EUR. De viktigaste produktgrup-

perna var förädlad papper och förädlad kartong (tabell 10.20).

Statistiken över den finska utrikeshandeln sammanställs av Tullverket och statistiken beskriver varuhandeln mellan Finland och andra länder. Transithandeln är inte inkluderad i statistiken. Insamlingen av information för statistiken sker på två sätt. Informationen som behandlar den interna handeln inom den Europeiska unionen erhålls från importörernas och exportörernas statistiska rapporter (det så kallade Intrastat-systemet). Informationen om den Europeiska unionens externa handel erhålls däremot från tullklareringssystemet. Grundinformationen är klassificerad enligt EU:s varunomenklatur KN (Kombinerade nomenklaturen). Den Kombinerade Nomenklaturen är ett klassificeringssystem för varuhandeln inom Europeiska unionen. All officiell finsk utrikeshandelsstatistik baserar sig på information från Tullverket.

11 SKOGSSEKTORN I NATIONALEKONOMIN

Under år 2005 fortsatte den finska ekonomin att växa i samma takt som året innan. Finlands bruttonationalprodukt (BNP) till marknadspris uppgick till 157 mrd. EUR, vilket innebar en ökning på nästan 4 % jämfört med året innan. Utan den sju veckor långa arbetskonflikten inom skogsindustrin kunde tillväxttakten ha varit 1 % högre. Tillväxten berodde i huvudsak på den privata konsumtionen och på ökningen i investeringarna. Byggnadsinvesteringarna ökade med 12 procent, vilket hjälpte sågverks- och fanerindustrin att förbli på samma nivå som året innan trots arbetskonflikten. På grund av arbetsstriden under sommaren 2005 sjönk massa- och pappersindustrins produktion med 13 %. Bruttointäkterna för virkesförsäljningen uppgick till 1,6 mrd. EUR, vilket var 5 % lägre än året innan. Inom skogssektorn är massa- och pappersindustrierna de viktigaste branscherna, de svarade för 49 % av hela den finska skogssektorns värdeökning år 2005 (tabellerna 11.0–11.11).

Även om skogssektorns andel av bruttonationalprodukten har minskat under de senaste decennierna så är den fortfarande en av stöttepelarna i den finska ekonomin. En efterfrågeökning på 10 milj. EUR i skogsindustrin genererar en nationell produktionsökning på 20 milj. EUR. Skogssektorns andel av inkomsterna från nettoexporten var 27 % år 2002 (tabellerna 11.12–11.16).

Privatskogsbrukets bruttoförsäljningsintäkter sjönk med 6 % till 106 EUR per hektar. De totala kostnaderna för virkesproduktionen var cirka 21 EUR per hektar, vilket var en euro mindre än året innan. De statliga subventionerna uppgick till 4,3 euro och följaktligen var nettointäkterna per hektar, 89 EUR som nationellt medeltal, 6 % lägre än under föregående år (tabellerna 11.17–11.18).

Informationen i kapitel 11 baserar sig huvudsakligen på de finska nationalräkenskaperna, vilka sammanställs av Statistikcentralen. Det finska systemet har reviderats för att helt överensstämja med det Europeiska Nationalräkenskapssystemet som används inom EU.

12 INTERNATIONELL SKOGSSTATISTIK

I början av år 2006 publicerade FAO de senaste resultaten av den globala skogsinventeringen, Global Forest Resources Assessment (FRA-2005) (tabellerna 12.1–12.2). Enligt FRA finns det i hela världen cirka 4,0 mrd. ha skog, vilket motsvarar ungefär en tredjedel av den totala landarealen och cirka 0,6 ha per person. De största skogsarealerna finns i Ryssland, Brasilien, Kanada och USA, vilka tillsammans står för cirka hälften av världens skogsareal. Den totala volymen av virkestillgångarna uppgår till 434 mrd. m³ på bark.

Under åren 2000 till 2005 minskade den totala skogsarealen med cirka 7,3 milj. ha (0,2 %) per år. Jämfört med den tidigare inventeringen (FRA-2000) håller nettominskningen av skogsarealen på att bli saktare. Under åren 1990 till 2000 var minskningen 8,9 milj. ha per år. Minskningen har i huvudsak skett i Afrika och Latinamerika. Å andra sidan har skogsarealen i Asien, jämfört med perioden 1990–2000, börjat öka huvudsakligen som ett resultat av de storskaliga beskogningarna rapporterade av Kina.

Tabell 12.3 presenterar information om skyddade områden och olika skyddsformer av skogarna i Europa. Informationen baserar sig på MCPFE-klassifikationen (Ministerial Conference on the Protection of Forests in Europe) som godkändes i Wien år 2003 vid den fjärde ministerkonferensen om skyddandet av skogarna i Europa. Notera att den landsvisa informationen inte är harmoniserad på paneuropeisk nivå. Siffrorna som presenteras är baserade på den information som erhållits från varje land enligt deras egen tolkning av MCPFE-klassificeringen.

År 2004 uppgick världsproduktionen av råvirke till cirka 3,4 mrd. m³. Mest råvirke producerades i USA, ungefär 0,5 mrd. m³. Globalt sett var mer än hälften av råvirket brännved. De största producenterna var Asien, Afrika och Latinamerika (tabell 12.6, figur 12.1).

Världsproduktionen av sågade varor ökade med 6 % jämfört med år 2003 till 422 milj. m³ (tabellerna 12.7 och 12.16, figur 12.2). Tre fjärdedelar av den totala produktionen bestod av barrvirke. Världsproduktionen av papper och kartong ökade med 4 % till 353 milj. ton, den högsta produktionen någonsin (tabellerna 12.8 och 12.17, figur 12.3).

USA är den mest betydande producenten av skogsindustriprodukter i världen. Utöver råvirkesproduktionen så är USA den största producenten av sågade varor, massa samt pappers- och kartongprodukter. USA hör också till en av de största importörerna och exportörerna av skogsprodukter.

I fråga om exportvärdet av skogsrelaterade produkter var Finland år 2004 på en fjärde plats i världen med en andel på cirka 8 % av bruttovärdet (tabell 12.15). De tre större exportländerna var Kanada, Tyskland och USA. Finlands position som en betydande pappers- och kartongexportör är baserad på landets ledande position i fråga om exporten av tryck- och skrivpapper. Finlands andel av denna är 19 % (tabell 12.13). Finland har efter Japan och Kina den tredjestörsta virkesimporten i världen (tabell 12.10).

År 2000 var 13 milj. personer eller 0,4 % av den totala arbetskraften sysselsatta inom skogssektorn i hela världen (tabell 12.18). Skogssektorns betydelse som arbetsgivare var störst i Estland, Lettland och Finland, cirka 4 % för vardera. Skogssektorns världsomfattande värdestegring var 354 mrd. dollar, vilket utgör 1,2 % av den totala bruttonationalprodukten, BNP (tabell 12.19). Skogssektors andel av BNP var största i Finland, cirka 8 %. De följande var Estland, Lettland och Malesien där andelen var 5 %.

Jämförelsen av de landsvisa råvirkespriserna som presenteras i tabellerna 12.20–12.26 skall göras med aktsamhet. Försäljningssätten, måttenheterna, sortimenten, träslaglagen och mått- och kvalitetskraven brukar variera i de olika länderna. Därför skall den landsvisa prisinformationen användas endast för jämförelse av den interna prisutvecklingen i varje land.

Informationen från den globala skogsinventeringen är sammanställd gemensamt av UNECE:s trävarukommitté i Genève (uppgifterna om skogsresurserna i de industrialiserade länder som hör till den tempererade/boreala vegetationszonen) och FAO i Rom (tropiska länder och den globala sammanfattningen, FRA-2005). Tabellerna som hänvisar till produktionen och utrikeshandeln av råvirke och skogsindustriprodukter härstammar från FAO:s FAOSTAT Forestry databas. Tabellerna presenterar landsvis skogsstatistisk information fr.o.m. år 1961.